

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

12 december 1996

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren André Denys en Stefaan Platteau –

houdende hervorming van de successierechten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997 voorziet in een grondige hervorming van de successierechten.

Eerst en vooral wordt de tariefstructuur aanzienlijk vereenvoudigd. Vroeger waren er voor erfenissen in rechte lijn en tussen echtgenoten niet minder dan negen tariefschalen van toepassing en het decreet herleidt dit aantal tot drie.

Daarnaast zou het successierecht volgens het oorspronkelijke ontwerp van decreet nog slechts twee vlakke tarieven kennen voor de andere personen, namelijk een tarief van 30 % voor erfenissen tussen broers en zusters en een tarief van 40 % voor erfenissen tussen alle andere personen, wat opnieuw een aanzienlijke vereenvoudiging betekende. Deze hervorming werd echter uiteindelijk niet doorgevoerd.

Het tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten wordt voortaan toegepast op het netto-aandeel in de onroerende goederen enerzijds en op het netto-aandeel in de roerende goederen anderzijds, wat volgens de regering de belastingplichtigen zal stimuleren om meer roerende goederen aan te geven.

De tweede grote innovatie betreft de invoering van een verlaagd tarief van 3 % voor familiale ondernemingen en familiale vennootschappen. Voor de toepassing van dit verlaagd tarief is vereist dat de vennootschap of de onderneming in de drie jaar voorafgaand aan het overlijden minstens vijf personeelsleden tewerkstelt in het Vlaamse Gewest. Indien de vennootschap of de onderneming minder dan vijf werknemers telt, wordt de vermindering a rato afgebouwd.

Bovendien wordt de tariefvermindering slechts behouden op voorwaarde dat het aantal in het Vlaamse Gewest tewerkgestelde personeelsleden, uitgedrukt in voltijdse eenheden, de eerste vijf jaar na het overlijden jaar na jaar behouden blijft.

Niettegenstaande deze positieve elementen bevat betreffend decreet ook heel wat tekortkomingen. De bedoeling van voorliggend voorstel van decreet is een aantal aanpassingen aan het successierecht door te voeren teneinde deze tekortkomingen ongedaan te maken.

Eerst en vooral is het zo dat de nieuwe tariefstructuur voor een aantal categorieën van belastingplichtigen een aanzienlijke belastingverhoging betekent.

Erfdelen in rechte lijn en tussen echtgenoten, die meer bedragen dan 3.250.000 frank en minder dan 5.500.000 frank, na aftrek van vrijstellingen en verminderingen volgens de regels van het vroegere regime, ondergaan een niet te onderschatten belastingverhoging indien de erfdelen ofwel uitsluitend uit onroerende ofwel uitsluitend uit roerende goederen bestaan.

Tevens wordt voorgesteld om het tarief tussen andere personen dan in rechte lijn en tussen echtgenoten aanzienlijk te vereenvoudigen en te verlagen.

Op het vlak van de vrijstellingen stellen indieners voor om de vroegere regeling te behouden, waarbij van het recht van successie vrijgesteld wordt, hetgeen verkregen wordt door een erfgenaam in rechte lijn of tussen echtgenoten ten belope van de eerste schijf van 500.000 frank. Door de regering werd deze vrijstelling per erfgenaam immers vervangen door een belastingvermindering.

Met betrekking tot de familiale vennootschappen en de familiale ondernemingen betreuren indieners dat heel wat belastingplichtigen niet zullen genieten van het verlaagde tarief omdat zij niet voldoen aan de tewerkstellingsvoorwaarde. Het is totaal onaanvaardbaar dat de tariefverlaging bijvoorbeeld niet geldt voor de vererving van een familiale bakkerij waarin man en vrouw dag en nacht werkzaam zijn met alleen de hulp van een halftijdse verkoopster.

Auteurs van voorliggend voorstel van decreet stellen dan ook voor om het verlaagde tarief van 3 % van toepassing te maken op alle familiale vennootschappen en ondernemingen. Indien deze vennootschappen en ondernemingen echter bovendien voldoen aan de in het decreet geformuleerde tewerkstellingsvoorwaarde, wordt voorgesteld om het tarief te verlagen tot 2 %.

Tenslotte achten indieners het opportuun om eindelijk de tariefschalen van het successierecht te indexeren. Het achterwege blijven van deze indexering is immers één van de belangrijkste oorzaken waarom ons land tot de koplopers van Europa behoort inzake de hoogte van de successierechten.

Auteurs berekenden dat op een erfdeel van 1.000.000 frank in rechte lijn in 1987 een successiebelasting verschuldigd was van 20.000 frank. Dit erfdeel van 1.000.000 frank stemt na indexering overeen met een erfdeel van 1.236.900 frank in 1996, waarop een successiebelasting verschuldigd is van 31.845 frank.

Met deze berekening wordt overduidelijk aangetoond dat de toename van een erfdeel tussen 1987 en 1996 met 23,69 % ingevolge de inflatie, een toename van de verschuldigde belasting voor gevolg heeft met niet minder dan 59,22 % ingevolge het gecombineerde effect van de inflatie en de progressiviteit van de tariefstructuur.

Indieners achten het niet langer aanvaardbaar dat louter ingevolge het effect van de inflatie, de erfden aan hogere progressieve tarieven worden belast.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Berekeningen wijzen uit dat erfdelen in rechte lijn en tussen echtgenoten die meer bedragen dan 3.250.000 frank en minder dan 5.500.000 frank, na aftrek van de vrijstellingen en de verminderingen (volgens de vroegere regels), onder de nieuwe regeling zwaarder worden belast dan onder de vroegere regeling.

Nochtans gaat het hier toch wel om relatief kleinere erfdelen, die naar onze mening zeker geen belastingverhoging mogen ondergaan.

De grotere erfdelen ondergaan immers in alle gevallen een belastingverlaging.

Er wordt dan ook voorgesteld om het tarief van 9 % te verlagen tot 7 %.

Tevens wordt voorgesteld om het tarief tussen broers en zusters eenvormig te bepalen op 20 % en het tarief dat van toepassing is tussen alle andere personen eenvormig vast te stellen op 25 %.

Artikel 2

Er wordt voorgesteld om de vroegere vrijstellingsregeling opnieuw in te voeren.

Artikel 3

Er wordt voorgesteld om het door de regering ingevoerde stelsel van belastingverminderingen te schrappen.

Artikel 4

Er wordt voorgesteld om de oorspronkelijke tekst te behouden.

Artikel 5

De hoofdprioriteit van de voorgestelde hervorming van de successierechten was aanvankelijk de bevordering van de overdracht van familiale ondernemingen bij overlijden.

Nochtans blijkt uit de regeringsmaatregelen dat deze doelstelling plaats gemaakt heeft voor een nieuwe prioriteit, namelijk de bevordering van de tewerkstelling.

Aangezien indieners blijven vasthouden aan de oorspronkelijke prioriteit, stellen zij voor om het verlaagde tarief van 3 % van toepassing te maken voor alle familiale ondernemingen, ongeacht het aantal werknemers.

Indien echter een familiale onderneming bovendien voldoet aan de in het regeringsvoorstel geformuleerde voorwaarden op het vlak van de tewerkstelling, wordt voorgesteld om het toepasbare tarief te verlagen tot 2 %.

Artikel 6

Aangezien de schijven en tarieven van de successierechten momenteel niet worden geïndexeerd,

wordt ten titel van voorbeeld een erfdeel van 1.000.000 frank in 1987, als volgt belast in 1996 :

1. 1987

erfdeel :	1.000.000 frank
bruto-successierecht :	35.000 frank
vrijstelling eerste 500.000 frank :	- 15.000 frank
verschuldigde belasting :	20.000 frank

2. 1996

Een erfdeel van 1.000.000 frank in 1987 stemt overeen met een erfdeel van 1.236.900 frank in 1996 (basisindex 1987 = 100 ; 1996 = 123,69).

erfdeel :	1.236.900 frank
bruto-successierecht :	46.845 frank
vrijstelling eerste 500.000 frank :	- 15.000 frank
verschuldigde belasting :	31.845 frank

Het effect van het niet-indexeren van de tarieven van het successierecht is dan ook duidelijk : de inflatie heeft voor gevolg dat het erfdeel aan hogere tarieven wordt belast, zodat de verschuldigde belasting meer stijgt dan met de inflatie.

In het voorbeeld dat hiervoor werd genomen, bedraagt het erfdeel in 1996, 123,69 % van het erfdeel in 1987 zijnde een toename ingevolge de indexaanpassing, terwijl de verschuldigde belasting als gevolg van het gecombineerde effect van de inflatie en de progressiviteit van de tarieven 159,22 % bedraagt van de belasting in 1987.

Het is dan ook duidelijk dat de schijven voor de berekening van de successierechten moeten worden geïndexeerd, net zoals dit normaal het geval is voor de inkomstenbelastingen.

André DENYS

Stefaan PLATTEAU

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Vereenvoudiging van de tarieven

Artikel 1

Wat het Vlaamse Gewest betreft wordt artikel 48 van het Wetboek der Successierechten vervangen door wat volgt :

" Artikel 48

De rechten van successie en van overgang bij overlijden worden geheven volgens het tarief in onderstaande tabellen aangeduid.

In Tabel I bevattende het tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten wordt vermeld :

- het gedeelte van het netto-aandeel van elk der rechtverkrijgenden ;
- onder a : het percentage dat toepasselijk is op het overeenstemmende gedeelte ;
- onder b : het totale bedrag van de belasting over de voorgaande gedeelten.

Dit tarief wordt toegepast op het netto-aandeel in de onroerende goederen enerzijds, en op het netto-aandeel in de roerende goederen anderzijds. De schulden worden bij voorrang aangerekend op de roerende goederen en op de goederen bedoeld bij artikel 60bis, tenzij die welke specifiek worden aangegaan om andere goederen te verwerven of te behouden.

Tabel II bevat het tarief tussen andere personen dan in rechte lijn en tussen echtgenoten en wordt toegepast op de netto-erfdelen.

TABEL I.

Tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten

Gedeelte van het netto-aandeel	a %	b F
van 0 tot 2.000.000 frank	3	
van 2.000.000 tot 10.000.000 frank	7	60.000 frank
boven de 10.000.000 frank	27	620.000 frank

TABEL II.

Tarief tussen andere personen dan in rechte lijn en tussen echtgenoten.

Tarief tussen broers en zusters : 20 %

Tarief tussen andere personen : 25 %".

Artikel 2

In hetzelfde wetboek wordt wat het Vlaams Gewest betreft artikel 54, opgegeven wat het Vlaams Gewest betreft bij het decreet van 20 december 1996, opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

" Artikel 54

Van het recht van successie wordt vrijgesteld :

1° hetgeen verkregen wordt door een door de wet tot de erfenis geroepen erfgenaam in de rechte lijn of tussen echtgenoten, ten belope van de eerste schijf van 500.000 frank. Dit abattement wordt ten gunste van de kinderen van de overledene die de leeftijd van eenentwintig jaar niet hebben bereikt, vermeerderd met 100.000 frank voor elk vol jaar dat nog moet verlopen tot zij de leeftijd van eenentwintig jaar bereiken en, ten gunste van de overlevende echtgenoot, met de helft der bijabattementen welke de gemene kinderen samen genieten ;

2° hetgeen verkregen wordt door alle andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden uit de erfenissen waarvan het zuiver bedrag 25.000 frank niet overschrijdt. "

Artikel 3

In hetzelfde wetboek wordt wat het Vlaamse Gewest betreft artikel 56 opgeheven.

Artikel 4

§ 1. In artikel 55bis, § 1, van hetzelfde wetboek, ingevoegd wat het Vlaams Gewest betreft bij het decreet van 21 december 1994 en gewijzigd bij de decreten van 22 december 1995 en 20 december 1996, wordt wat het Vlaams Gewest betreft de eerste zin vervangen door wat volgt :

"Van het recht van successie worden vrijgesteld de maatschappelijke rechten als bedoeld in § 2 van dat artikel, waarop is ingeschreven ten minste vijf jaar voor het openvallen van de nalatenschap, hetzij door de overledene of door zijn echtgenoot en die gedurende genoemde termijn het voorwerp waren van een inschrijving op naam van de overledene of op naam van zijn echtgenoot of hetgeen verkregen wordt als terugbetaling van diezelfde maatschappelijke rechten."

§ 2. In artikel 55bis, § 3, van hetzelfde wetboek, ingevoegd wat het Vlaamse Gewest betreft bij het decreet van 21 december 1994 en gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996, wordt wat het Vlaams Gewest betreft in de eerste zin vóór de woorden "voldoen aan de volgende voorwaarden" het woord "minstens" geschrapt, en wordt de laatste zin geschrapt.

HOOFDSTUK II

Verlaagd tarief voor familiale ondernemingen
en familiale vennootschappen

Artikel 5

In artikel 60bis, §5, van hetzelfde wetboek, ingevoegd wat het Vlaamse Gewest betreft bij het decreet van 20 december 1996, wordt wat het Vlaamse Gewest betreft het eerste lid vervangen door wat volgt :

"In afwijking van artikel 48 en 48² wordt het recht van successie geheven tegen 2 % op de netto-waarde van de in § 1 gedefinieerde activa en aandelen op voorwaarde dat de onderneming of de vennootschap in de drie jaar voorafgaand aan het overlijden minstens 5 in het Vlaamse Gewest tewerkgestelde werknemers telt, uitgedrukt in voltijdse eenheden."

HOOFDSTUK III

Jaarlijkse indexatie

Artikel 6

In hetzelfde wetsboek wordt wat het Vlaamse Gewest betreft een artikel 60ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 60ter

De bedragen die in dit wetboek zijn uitgedrukt in franken, worden met betrekking tot inkomstengrenzen en -schijven, vrijstellingen, verminderingen, aftrekken en beperkingen of begrenzingen ervan, jaarlijks en gelijktijdig aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk aangepast."

André DENYS

Stefaan PLATTEAU
